

סיפורים נפלאים פרשת ויצא

"ויפגע במקום וילן שם" (כה, יא)

תפילות אבות תיקנום... יעקב תיקן תפילת ערבית (ברכות כו, ב) מעשה שהיה בבית מדרשו של הרה"ק רבי שמעון מאמשינאו זי"ע, שבסוף סעודה שלישית דש"ק, ראה כי אחד הבחורים יוצא מביהמ"ד בטרם התפלל תפלת ערבית דמוצאי ש"ק, וישאלהו הרה"ק רבי שמעולע זי"ע, למה אתה יוצא מכאן לפני שהתפללת תפלת ערבית, ענה לו הבחור, היות שבאחד מימי השבוע הבא יחול יארצי"ט של א' מהוריו, והוא רוצה לסדר מנין לתפלה בפאליש, בחושבו שאין זו ממדת דרך ארץ שבחור יעבור לפני התיבה בפנים בית מדרשו של הרבי שליט"א.

ענהו הרה"ק רבי שמעולע בדרך צחות, מנין לך שלא נכון לבחור להתפלל תפלת ערבית לפני התיבה, הלא יעקב אבינו תיקן תפלת ערבית עודו בימי בחרותו... (כרמנו)

"וייקץ יעקב משנתו" (כה, טז)

זכיתי להשתתף בקבלת הפנים לכבודו של כ"ק הרה"ק רבי אהרן מבעלז זי"ע, שעלה לארץ ישראל אחר שנות התלאות שעברו עליו. הרבי עבר את השואה האיומה, בה איבד את כל משפחתו ואת רבבות חסידיו, כולם עלו על המוקד על קידוש ה'. בני ירושלים יצאו בהמוניהם לקבל את פניו בחרדת קודש, המעמד היה מעורר ומרגש, אלפים הצטופפו סביב המכונית בה ישב הרבי, הדוחק היה עצום, וגם אני נדחקתי בין ההמון הרוגש.

בתוך הדחיפות נזדמן לי להתקרב למכוניתו של הרבי בדיוק כשהדלת נפתחה, ומתוכה יצאו האחים הקדושים הרבי מבעלז ואתו אחיו הרב מבילגוריא זכר צדיקים לברכה. באותו רגע זכיתי לשמוע את הרבי פונה אל אחיו ושואלו: "האם אין רחובות שיש בהם פחות דחיפות של אנשים?"... הרבי ברוב ענוותנותו, לא האמין שכל הציבור הנמצא וכל הדחיפות הם לכבודו.

באותו מעמד, קרה דבר נפלא שהותיר רושם אדיר ועבר מפה לאוזן; בין הבאים לקבל את פני הרבי היה הרה"ח רבי מרדכי הערש שמרלר זצ"ל. כשניגש הרב שמרלר ללחוץ את ידו של הרבי, נדהם לשמוע מפי קדשו את השאלה: "האם שמכם ר' מרדכי הערש?" לאחר התשובה החיובית, אמר הרבי: "טוב שבאתם! מזה שנים רבות רובץ עלי חוב מצפוני לבקש מכם סליחה". רבי מרדכי הערש עמד רועד כולו, ולא הבין למה הרבי מתכוון. הרבי הקדוש מבעלז לא השאיר לו הרבה זמן לחשוב. ומיד הזכיר לו: "בזמן שהגעתם לחצר הקודש בעלז, אל אבי הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלז זי"ע, נפלה בחלקי הזכות לארח אתכם. ומכיון שדרכי היה

ללמוד בלילות בקול רם בוודאי הפרעתו לכם בשינה, ולא היתה לי באותו זמן האפשרות להיפרד מכם ולבקש את סליחתכם,

ועכשיו שיש לי את ההזדמנות - מבקש אני מכם סליחה! הרבי לא נרגע, עד ששמע מפיו של רבי מרדכי הערש ואמר בפה מלא: "רבי, אני מוחל לכם!"

הסיפור הנפלא ריגש את כולנו. לחשוב על סיפור שקרה בהפרש של כמעט עשרים שנה כאשר בין לבין חרב העולם, מסכת ייסורים ותלאות קשות עברו על הרבי, אותות הייסורים ניכרו בפניו המצומקות, ולמרות הכל על מה חשב הרבי במעמד האדיר? לבקש סליחה מיהודי, שאולי הפריע את שנתו לפני עשרים שנה! (לב ישראל)

"ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה" (כט, יז)

מפרש רש"י ז"ל הטעם שעיני לאה רכות כיון שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשיו ובכתה דהכל היו אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן, לכך בכתה שלא תפול בידו של רשע.

ומקשים המפרשים מדוע כשלאה בכתה לא אמר לה הקב"ה מנעי קולך מבכי, וכשרחל בכתה על הגלות שישראל מצטערים אמר לה הקב"ה מנעי קולך מבכי ויש שכר לפעולתך, ומתרצים המפרשים דלאה בכתה על דורות כשרים וטהורים, ושם לא אומרים מנעי קולך מבכי, אלא אדרבה על דורות יראים ושלמים צריכים הרבה לבכות, ולא אמרין די, וזה הטעם שלא אמר הקב"ה ללאה מנעי קולך מבכי, משא"כ רחל שבכתה על צרות עם ישראל ענה לה הקב"ה מנעי קולך מבכי ויש שכר לפעולתך, דלא לעולם יקצוף אלא לצרות יגיע סוף, ויאמר לצרות עם ישראל די.

ומסופר על הבעל הקהילות יעקב זי"ע אביו של הרה"ג ר' חיים קניבסקי שליט"א שהגיע אליו אחד מתלמידיו, ושאל אותו עד מתי השיעור לבקש על בניו שיהיו יראים ושלמים עובדי ה' באמת, ענה לו אלו דברים שאין להם שיעור, והוסיף ואמר עוד כשכבר היה זקן מופלג, שעד היום הוא עוד מבקש שה'חימל' שלו יהיה גדול בתורה ו'ערלכער יוד'.

וכן מספרים שהרב הצדיק ר' דוד מלעלוב זי"ע נולד ליהודי ירא שמים עניי וחסידי שהיה בעה"ב פשוט וקראו לו ר' שלמה זצ"ל, ושאלו אותו באיזה זכות זכה לבן כזה שמאיר את כל העולם כולו בתורתו ובקדושתו ובטהרתו, וענה שכשהיה מגיע הזמן של רעווא דרעוין בעת הזמירות ששרו 'זוכינו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות' היה בכה בדמעות שליש עד כלות הנפש והתעלף עד שעמלו הרבה זמן להעירו מעלפוננו.

"ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה' (כט, לה)

רש"י: "שנטלתי יותר מחלקי, מעתה יש לי להודות". אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: מיום שברא

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת ויצא

אלוקים להרע עמדי", שח יעקב לרחל וללאה בשדה את תחושותיו לגבי אביהן שרימה אותו בכל דרך אפשרית. "עשרת מונים", מאה פעמים. החל בכך שהחליף את רחל בלאה, לאחר מכן דרש עבור רחל עבודה נוספת של שבע שנים, וגם כשלבן הציע ברוב טובו "הכי אחי אתה ועבדתני חנים, הגידה לי מה משכורתך", היה זה רק בשביל שיוכל לעשוק אותו שוב. שכן אין מה לגנוב ממישהו שעובד בחינם...

אחד מגדולי התורה לפני כמאה וחמישים שנה נדד מעיר לעיר בתורו אחר משרת רבנות בעיר שבה כס הרבנות פנוי. כאשר מצא מקום שלדעתו יכול להתאים, שם אליו פעמיו וביקש לדרוש בבית המדרש כדי להראות כוחו בהלכה ובאגדה, בתקווה שיתרצו ויסכימו למנותו אלוף לראשם. בבואו לאחת הערים, נכנס לבית המרחץ העירוני כדי להתרענן מטלטולי הדרך. באותה העת היה שם גם אחד הגברים הגדולים של העיר. איתרע מזלו של אותו רב וכאשר יצא מן המרחץ יצא אחריו העשיר שגילה שמקלו המהודר שגולת כסף מעטרת את ראשו - איננו. החשד נפל כמוֹבן על האורח העני ש'מי יכול לגנוב את המקל אם לא הוא?' העשיר ביקש בשפה חדה וברורה את מקלו בחזרה, אך הרב לא ידע במה דברים אמורים. העשיר החל להכותו מכות נמרצות ודרש את מקלו, אלא שהרב לא ידע לומר דבר וחצי דבר אודות הגניבה. אחד התושבים שעבר במקום וראה שההלך סובל לשווא, פנה אל העשיר: מה תרוויח אם חלילה וחס תיטול את נפשו, הלא מקלך לא ישוב אליך. אין לך אפוא ברירה אלא להתנחם והמקום ימלא חסרונך. סבר העשיר וקיבל. הרב נעזב לנפשו. הגיע זמן הדרשה בשבת בבוקר ואותו גדול עלה אל הבימה וכיד ה' הטובה עליו דרש בהלכה ובאגדה משך שעתיים תמימות, הקהל ישב מרותק ובלע את דבריו בצימאון. לאחר הדרשה כשרצה הרב לרדת, הגיח העשיר ממקומו אל הבימה. רצה להתנצל על שחשד בתלמיד חכם לשווא. בראות הרב את הגביר שהכהו נמרצות, שב אל הבימה ודפק עליה להשתיק את הקהל: "להווי ידוע לכם קהל קדוש, שעשיר זה טוען שגנבתי את מקלו והכני על כך מכות נאמנות. מקיים אני את דין תורתנו הקדושה 'והייתם נקיים מה' ומישראל', מתחנן אני בפניכם שתבקשוהו שיעזוב אותי לנפשי מאחר ואין לי שמץ מושג מי גנב את מטהו"...

בעל ה"תורה תמימה", מציג דברי מוסר מפשוטו של מקרא בדבריו של יעקב ללבן: לאחר כל הרדיפות והשקרים שעולל לבן ליעקב, כאשר יעקב מחליט לשוב אל ארץ כנען בחזרה ובורח מלבן, לבן רודף אחריו כאילו לא די בכל אשר עולל לו. זאת ועוד, הוא מטיח ביעקב "הבנים בני, הבנות בנות... וכל אשר אתה רואה לי הוא"... כאן משיב לו יעקב מנה אפיים. "ויחר ליעקב וירב בלבן", סבורים היינו שכאן יחשוף יעקב זרוע קדשו ובכוחו הגדול יסביר ללבן בשפה היחידה שאותה הוא מבין - היכן היא הדרך חזור לחרן. אך "מריבתו" של יעקב עם לבן מסתכמת במילים: "מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי"..." (במחשבה תחילה)

הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהודה להקב"ה, עד שבאה לאה והודתו שנאמר "הפעם אודה זאת ה'". לפי שראתה ברוח הקודש שיעקב מעמיד שנים עשר שבטים ולו ארבע נשים. כיון שילדה בן רביעי, הודתה על חלקה שהוא יותר מן החשבון המגיע לה. (ברכות ז:)

בספר "מאורות הגדולים" על מרן רבנו "החפץ חיים" (דף שיח אות קנ"ה) מופיע התיאור הבא: היה רגיל על משכבו בלילות להודות לה' על הטובות שגמל אותו והיה הולך ומונה את כל פרטי חסדיו שהטיב עמו במשך כל ימי חייו: שעזר לו ביתמותו, שסייע בידו ללמוד תורה ולחבר ספרים, שנתן לו חברים טובים וכו'.

כן מספר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שבימי צעירותו נזדמן לו ללון בעיר אחת באיזה מלון, והנה בבוקר השכם הופתע לשמוע דרך הקיר מהחדר שבשכנותי, קול יהודי האומר תפילת "נשמת" במתיקות רבה, ומתרגם באידיש מלה במלה את כל ההודאות והתשבחות בהתלהבות גדולה ובבכיות עד שהזדעזע כולו. למחרת נודע לו שבחדר הלז התאכסן ר' ישראל מאיר, "החפץ חיים" זצ"ל, והוא נהג כדרכו בלילות, להביע הודאות לפני ה'.

"ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלקים את חרפתי" (ל, כג)

כתב רש"י: "חרפתי וכי ואגדה כל זמן שאין לאשה בן אין לה במי לתלות סרחונה משיש לה בן תולה בו מי שבר כלי זה בנך מי אכל תאנים אלו בנך" עכ"ל.

והדברים מפליאים, וכי זהו מעלת הבן אצל רחל אמנו, שמזכירים דברים קטנים של מה בכך בכבוד, לעומת אושר הגדול של אם הבנים שמחה שמעמידה שבט בישראל ואם עקרה שנפתח רחמה וזכתה לזרע של קיימא ובן ליעקב אבינו, כמה תמוה שתזכיר דבר כזה כלל?! ופירש הגרא"ל חסמן ז"ל שכשאדם איבד כובעו וחבירו רץ אחריו ומה עוד שנכנס למים להציל לו את כובעו, הרי מודה לו מאד, ומכיר לו טובה ע"ז. ואם הוא עצמו היה בסכנה, ונפל לים, ובא חבירו והצילו, וגם הציל לו את כובעו, מטבע האדם שמרוב שבח והודיה על הצלת חייו לא נחשב בעיניו כלום מה שהציל לו גם את כובעו, אמנם, ממידת האמת והכרת הטובה, ראוי לו להודות על כל דבר ודבר בפני עצמו, כי הרי גם זה טובה היא, וכי בגלל שעשה עמו עוד דברים גדולים יותר בטלה חובתו לגבי דבר הקטן? ועד"ז הזכירה רחל אמנו, שלא תשכח לעולם להכיר טובה גם על דבר קטן כזה של אסף אלקים את חרפתי, הרי פשיטא שכל ליבה מלא שמחה ושבח והודיה על זרע ברך ה', על עבד ה' בן יעקב משבטי י-ה, ומתוך גדלותה הזכירה גם ענין קטן שאין האדם משים על לב ע"כ תו"ד. (ברכת אברהם)

"ויחר ליעקב וירב בלבן" (לא, לו)

"ואתנה ידעתן כי בכל כוחי עבדתי את אביכן ואביכן התל בי והחליף את משכורתך עשרת מונים ולא נתנו